הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפב

ר שם בְּגֶמָרָא ס״ה (ע״ב). ש שם. ת הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (הכ״ב). א שם בְּגֶמָרָא. ב שם מַעֲבָדָא דְּרַיש לָקִישׁ וְתַלְמִידֵי רַבִּי חֲנִינָא. ג שָׁם ע״ד (ע״ב) גַּבֵּי מֵימְרָא דְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב וּכְפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ד״ה א״ר).

אֵינוֹ יְהוּדִי אֵינוֹ אוֹסֵר אִם שָׂכְרוּ (נו) מִבַּעַל הַבַּיִת) (בית יוסף (ד״ה ומ״ש ואם יש)): **יז** ר**שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת** (נז) **זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ, וְיִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית וְיִשְׂרָאֵל בַּחִיצוֹנָה, אוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי בַּחִיצוֹנָה וְיִשְׂרָאֵל בַּפְּנִימִית,** ש**וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית * וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בַּחִיצוֹנָה,** (י) (נח) * **אוֹסֵר.** (נט) ת**וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֲפִלּוּ אֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית** (יפ) **וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד בַּחִיצוֹנָה, אוֹסֵר:** **יח** א**אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהִשְׁכִּיר בֵּיתוֹ לַחֲבֵרוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי, אִם נִשְׁאַר לוֹ שׁוּם תְּפִיסָה בַּבַּיִת,** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ שָׁם שׁוּם כֵּלִים, יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ. וְאִם לֹא נִשְׁאַר לוֹ שׁוּם תְּפִיסָה,** ב**אִם יָכוֹל הַמַּשְׁכִּיר** (סא) **לְסַלֵּק הַשּׁוֹכֵר תּוֹךְ זְמַנּוֹ,** (סב) **יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, וְאִם לָאו אֵינוֹ מוֹעִיל אֶלָּא אִם כֵּן יִשְׂכְּרוּ מֵהַשּׁוֹכֵר.** הַגָּהָה: (סג) וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר (סד) שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת יְכוֹלִין לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ (בית יוסף (ד״ה ומסתימת דהוס) בשם ריב״ש סימן תכ״ד): **יט** ג**חָצֵר** (סה) **שִׁיִּשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּרִים בָּהּ,** (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵצֶל בֵּיתוֹ שֶׁל זֶה** (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר וְחַלּוֹנוֹת בֵּינֵיהֶם,** (יג) **אֵינוֹ**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הסְכִּים הַב״ח, וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת ב״ח הַחֲדָשׁוֹת סִימָן ד׳ וּבְשׁוּ״ת מַיִם רַבִּים סִימָן מ׳:

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּדָבָר זֶה. וְכָל עֶבֶד מַעֲבָדָיו הַקָּטָנִים לֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ. רי״ט חֵלֶק א׳ סִימָן (נ״ד) [צ״ד], מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). וְכָתַב בְּתְשׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן ר׳, הָא דְּאָמְרִינַן דְּאֵין הַמַּלְוֶה מַקְפִּיד, מִסְתָּמָא דְּוַקָא שָׁנָה אוֹ שְׁנָתַיִם, דְּמִסְתָּמָא אֵין דַּרְכּוֹ שֶׁל הַמַּלְוֶה לְהַקְפִּיד עַל זְמַן כָּזֶה, אֲבָל עַל חֲמִשִּׁים שָׁנָה דַּרְכּוֹ הַמַּלְוֶה לְהַקְפִּיד, וּנְהִי דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא שָׁכִירוּ וּלְקִיטוֹ לֹא חַיְישִׁינַן לָזֶה, שֶׁהֲרֵי אַף בְּמָקוֹם שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַקְפִּיד שָׁכִירוּ מַשְׁכִּיר, הֵנִי מִלֵּי בְּעוֹדוֹ שָׁכִירוּ, אֲבָל שֶׁתּוֹעִיל שְׁכִירָתוֹ לְאַחַר שֶׁיַּעֲבֹר מַשְׁכִּירוּ וּבְהַקְפָּדָה לֹא, וְאַף אִם תִּמְצָא לוֹמַר דְּלָאו דְּוַקָא, הֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁהַמַּלְוֶה חַי, אֲבָל כְּשֶׁמֵּת הַמַּלְוֶה אַף שֶׁהַגּוֹבֶה חַי הַכֹּל בָּטֵל, אִם לֹא שֶׁמְּנוּהוּ הַמַּלְוֶה הַחֶדֶשׁ גַּם כֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: **יז** (י) **אוֹסֵר.** עַיֵּן טַ״ז (ס״ק יח) וּבִתְשׁוּבַת יַד אֶלְיָהוּ סִימָן (ט״ו) [י״ג]: (יפ) **וְיִשְׂרָאֵל.** וְטַ״ז (ס״ק יח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) כָּתְבוּ דְּלֵיכָּא מֵאן דְּסָבִירָא לֵיהּ הָכִי, עַיֵּן שָׁם: **יט** (יג) **אֵינוֹ.** כְּדֵי שֶׁיִּתְנָרֶא לְדוֹר יְחִידִי וְיֵצֵא מִשָּׁם, וְעַיֵּן טַ״ז (ס״ק יט) מַה שֶּׁכָּתַב:

בְּאוּר הֲלָכָה

שֶׁאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה וְגַם צָרִיךְ לִשְׂכֹּר רְשׁוּת מֵעַכּוּ״ם שֶׁדָּר בְּחָצֵר [פְּרֵי מְגַדִּים (א״א ס״ק יב)]:

יז * וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בַּחִיצוֹנָה. פְּשׁוּט דְּהֵנֵי שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים דִּירֵי בְּשֶׁתֵּי כָתִים, אֲבָל אִי הָווּ דִּירֵי בְּבֵית אֶחָד, כְּחַד חֲשִׁיבִי, וְכִדְכָתְבִינַן כַּמָּה פְּעָמִים בְּסִימָן זֶה. וְכֵן מוּכָח מִתּוֹסְפוֹת דַּף ע״ה עַמּוּד ב׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל נָכְרִי וּבְמַלְחֶמֶת לְהָרַמְבַּ״ן שָׁם בְּסוֹגְיָא (כג:) עַיֵּן שָׁם:

* **אוֹסֵר.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַגָּהַת אֲשֵׁר״י (פ״ו סי״ ח) שֶׁמֵּקֵל בְּשֵׁנֵי אֻמָּנִים הָרִאשׁוֹנִים לִדְיָדֵן דִּקְיֵימָא לַן רַגָּל הַמְּתֶרֶת בִּמְקוֹמָהּ אֵינָהּ אוֹסֶרֶת שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמָהּ, וּכְפָשׁוּט הַסּוּגְיָא שָׁם בְּדַף ס״ה (ע״ב), וְכֵן הֶרְשְׁבָּ״א (סה: ד״ה אמר ליה) כָּתַב שֶׁדַּעַת הַגְּאוֹנִים לְהַתִּיר בָּזֶה לִדְיָדֵן דִּקְיֵימָא לַן כְּרִבְּנָן דְּרַבִּי עֲקִיבָא. וְאָנוּ לֹא הָעָתַקְנוּ דָּעָה זוֹ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מֵאַחַר שֶׁדַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פרק ב׳ הי״א) מָקוֹם יִשְׂרָאֵל הָדַר בַּפְּנִימִית, (סס) מֻתָּר לְטַלְטֵל בַּחֲצֵרוֹ מִבֵּיתוֹ לְחָצֵר, שֶׁאֵין הָעַכּוּ״ם אוֹסֵר עַל יִשְׂרָאֵל יְחִידִי, וְאֵין הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אוֹסֶרֶת עָלָיו שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ עָלָיו דִּירַת הֶרֶגֶל וְאֵינָם מְצוּיִים שְׁלִשְׁתָּם בֶּחָצֵר הַפְּנִימִי וְלֹא גָּזְרוּ בָּזֶה חֲכָמִים: (נט) **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ'.** דְּאַף עַל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם יִשְׂרָאֵל אֶחָד עִם עַכּוּ״ם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ אִם דָּרִים בְּחָצֵר אֶחָד, סְבִירָא לֵיהּ דְּהָכָא גָּרַע טְפֵי, דִּבְחָצֵר שֶׁהוּא לִפְנִים מֵחָצֵר (סנ) לָאו כְּלֵי עַלְמָא יָדְעֵי מִי נָמֵי דָּר בּוֹ וְיַחְשְׁבוּ כִּי דָּרִים בּוֹ גַּם יִשְׂרָאֵל מִלְּבַד עַכּוּ״ם וְכִי חָזוּ דְּמִטַּלְטְלֵי בְּחִיצוֹן אִתּוֹ לְמֵימַר דְּשָׁרֵי בְּלֵי שְׁכִירוּת בְּמָקוֹם עַכּוּ״ם. וּמִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה לֹא נָקְטִינַן כֵּן, כִּי הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דָּחוּ זֶה מֵהֲלָכָה: **יח** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ שָׁם. וְהַטַּעַם, (סג) דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ שֶׁל נָכְרִי הַמְבָאָר בְּסָעִיף י״א מִדְּלִפְנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִים מִמֶּנּוּ, הָאי מַשְׁכִּיר נָמֵי דִּיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ. אֲפִלּוּ לֹא סִלְּקוּ עֲדַיִן, שֶׁהֲרֵי שִׁיֵּר לוֹ עֲדַיִן זְכוּת בַּחֲצֵרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם פְּשׁוּט דְּמִכָּל שֶׁכֵּן (סד) דְּיָכוֹלִין לִשְׁכֹּר מֵהַשּׁוֹכֵר, דְּכָל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ עֲכְשָׁיו. וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש אם נשאר) דַּאֲפִלּוּ הַשּׁוֹכֵר מְצוּי בְּבֵיתוֹ, אִם רָצָה לִשְׂכֹּר מֵהַמַּשְׁכִּיר שׁוֹכֵר: (סג) **וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, דְּלֹא תֵּימָא בְּמַשְׁכִּיר מִהֲנֵי זֶה מִשּׁוּם שֶׁשַּׁיֵּר לוֹ זְכוּת בָּחָצֵר, קָא מַשְׁמַע לָן דַּגַּם בְּאִישׁ אַחֵר מִהֲנֵי, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל כָּל פָּנִים רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם: (סד) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת.** וְגַם בָּזֶה (סה) דֵּי בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ אֲפִלּוּ אִם עֲדַיִן לֹא הִנִּיחַ, וְכַמְבָאָר לְעֵיל בְּסָעִיף י״ב: **יט** (סה) **שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעַכּוּ״ם דָּרִין בָּהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, יִשְׂרָאֵל אֶחָד: (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֵׁנִי: (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר.** אֶלָּא לְחָצֵר אַחֶרֶת אוֹ לְמָבוֹי. דְּאִלּוּ הָיָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לוֹמַר, דְּאִם שָׂכְרוּ בְּנֵי הֶחָצֵר הָרְשׁוּת מִן הָעַכּוּ״ם, אֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִן הַשַּׁכִּיר וְהַלָּקִיט, בֵּין אִם הוּא יִשְׂרָאֵל אוֹ עַכּוּ״ם, וּמִלְּתָא דְּפִשִׁיטָא הוּא, אֶלָּא דְּלִפְי מַה דְּקָיְמָא לָן דְּאַחְשְׁבִינְהוּ לְדִירָתָן [שֶׁשּׁוֹכְרִין מֵהֶן הָרְשׁוּת וְכַנַּ״ל] הֲוָה אָמִינָא דְּהָוֵי כִּשְׁנֵי עַכּוּ״ם שָׂכְרוּ בְּבַיִת שֶׁצָּרִיךְ לִשְׂכֹּר מִכָּל אֶחָד וְכַנַּ״ל, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֵיכָּא אִמְרִינַן וְלֹא לְחֻמְרָא: **(נו) מִבַּעַל הַבַּיִת.** וְהוּא הַדִּין (נמ) אִם שָׂכְרוּ הָרְשׁוּת מֵאֶחָד מִן הַשַּׁכִּירִים דֵּי, וְאֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִכֻּלָּם: **יז** (נז) **זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ.** וּדְרִיסַת רַגְלָם שֶׁל הַפְּנִימִיִּים דֶּרֶךְ חָצֵר הַחִיצוֹנָה: **(נח) אוֹסֵר.** עַל חָצֵר הַחִיצוֹנָה (נט) עַד שֶׁיִּשְׂכֹּר הָרְשׁוּת מֵהַנָּכְרִי. וְטַעַם כָּל אֵלֶּה, (ס) דְּחָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ כֻּלָּם דָּרִים בָּחָצֵר הַחִיצוֹנָה כֵּיוָן שֶׁדְּרִיסַת רַגְלָם עָלָיו וּמְצוּיִים שָׁם, וְגָזְרוּ בָּזֶה מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִלְמְדוּ מִמַּעֲשָׂיו. וּמִכָּל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם יִשְׂרָאֵל אֶחָד עִם עַכּוּ״ם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ אִם דָּרִים בְּחָצֵר אֶחָד, סְבִירָא לֵיהּ דְּהָכָא גָּרַע טְפֵי, דִּבְחָצֵר שֶׁהוּא לִפְנִים מֵחָצֵר (סנ) לָאו כְּלֵי עַלְמָא יָדְעֵי מִי נָמֵי דָּר בּוֹ וְיַחְשְׁבוּ כִּי דָּרִים בּוֹ גַּם יִשְׂרָאֵל מִלְּבַד עַכּוּ״ם וְכִי חָזוּ דְּמִטַּלְטְלֵי בְּחִיצוֹן אִתּוֹ לְמֵימַר דְּשָׁרֵי בְּלֵי שְׁכִירוּת בְּמָקוֹם עַכּוּ״ם. וּמִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה לֹא נָקְטִינַן כֵּן, כִּי הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דָּחוּ זֶה מֵהֲלָכָה: **יח** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ שָׁם. וְהַטַּעַם, (סג) דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ שֶׁל נָכְרִי הַמְבָאָר בְּסָעִיף י״א מִדְּלִפְנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִים מִמֶּנּוּ, הָאי מַשְׁכִּיר נָמֵי דִּיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ. אֲפִלּוּ לֹא סִלְּקוּ עֲדַיִן, שֶׁהֲרֵי שִׁיֵּר לוֹ עֲדַיִן זְכוּת בַּחֲצֵרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם פְּשׁוּט דְּמִכָּל שֶׁכֵּן (סד) דְּיָכוֹלִין לִשְׁכֹּר מֵהַשּׁוֹכֵר, דְּכָל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ עֲכְשָׁיו. וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש אם נשאר) דַּאֲפִלּוּ הַשּׁוֹכֵר מְצוּי בְּבֵיתוֹ, אִם רָצָה לִשְׂכֹּר מֵהַמַּשְׁכִּיר שׁוֹכֵר: (סג) **וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, דְּלֹא תֵּימָא בְּמַשְׁכִּיר מִהֲנֵי זֶה מִשּׁוּם שֶׁשַּׁיֵּר לוֹ זְכוּת בָּחָצֵר, קָא מַשְׁמַע לָן דַּגַּם בְּאִישׁ אַחֵר מִהֲנֵי, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל כָּל פָּנִים רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם: (סד) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת.** וְגַם בָּזֶה (סה) דֵּי בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ אֲפִלּוּ אִם עֲדַיִן לֹא הִנִּיחַ, וְכַמְבָאָר לְעֵיל בְּסָעִיף י״ב: **יט** (סה) **שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעַכּוּ״ם דָּרִין בָּהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, יִשְׂרָאֵל אֶחָד: (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֵׁנִי: (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר.** אֶלָּא לְחָצֵר אַחֶרֶת אוֹ לְמָבוֹי. דְּאִלּוּ הָיָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מְרַדְּכַי (ס״ק יד) וְנִשְׁמַת אָדָם (כלל עג סל״ד), וְכֵן מִשְׁמַע בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאֹרֶךְ (ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם, וְדִין בְּנֵי עֲצָמוֹ הוּא: (נמ) רַמַ״כ (פרק ב׳ ה״ב) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי׳ ג): **יז** (נמ) **וּלְעִנְיַן עֲרוּב, בְּאֹפֶן הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי אֵין צָרִיךְ לְעָרֵב יַחַד הֶחָצֵר עִם הַפְּנִימִי, דִּפְנִימִי הֲוֵי רַגְלָא דְּמַתֶּרֶת בִּמְקוֹמָהּ וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת עַל הַחִיצוֹנָה** (וּכְדִלְקַמָּן) [וּכְדִלְעֵיל] בְּסִימָן שע״ח (ס״ק). וְאַף עַל גַּב דְּמַחְמִרִינַן בְּעִנְיָנוּ לְעִנְיַן שְׁכִירוּת וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרַשְׁבָּ״א (ד״ה אמר ליה) וְהָרִיטְבָּ״א (ד״ה אמר ליה) בְּסוֹגְיָא דַּף ס״ה עַמּוּד ב׳ עַיֵּן שָׁם, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן עֲרוּב דְּהֵנֵי מִלֵּי לְכִלְאֵי דְּקִיְימָא לַן כְּרִבְּנָן לְעִנְיַן רַגְלָא דְּמַתֶּרֶת בִּמְקוֹמָהּ, וְלֹא הִצְרִיכוּ שָׁם בְּסוֹגְיָא עֲרוּב רַק אַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא, וְכֵן כָּתַב בְּגִבְעוֹן יַעֲקֹב (סה: ד״ה מדמוקמינן). **אֲבָל בְּאֹפֶן שְׁלִישִׁי כְּשֶׁהָיָה עָכּוּ״ם בַּפְּנִימִית וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בְּחִיצוֹנָה, בָּזֶה צְרִיכִין לִשְׂכֹּר מִן הָעַכּוּ״ם וְגַם לְעָרֵב בֵּינֵיהֶם:** (פ) עַיֵּן בְּרָמַ״כ פֶּרֶק ב׳ (הי״א), וּבְרַשְׁבָּ״א (שם) וְרִיטְבָּ״א בְּדַף ס״ה עַמּוּד ב׳ (ד״ה בעא מיניה)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יָכוֹל לְעָרֵב [ד]עֵמּוֹ דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן שֶׁבֵּינֵיהֶם * כְּדֵי לְהוֹצִיא כֵּלָיו דֶּרֶךְ בַּיִת שֶׁכֵּנוּ הַפָּתוּחַ לָחָצֵר. (סח) אֲבָל אִם פָּתַח פָּתוּחַ בֵּינֵיהֶם מֻתָּר. (סט) [ה]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּאַף אִם פָּתַח פָּתוּחַ בֵּינֵיהֶם אָסוּר: כ [ו]חָצֵר (יג) (ע) שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי שְׁרוּיִים בָּהּ, וְהָיוּ חַלּוֹנוֹת פְּתוּחוֹת מִבֵּית יִשְׂרָאֵל זֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל זֶה וְעָשׂוּ (עא) עֵרוּב דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם מֻתָּרִים (עב) לְהוֹצִיא מִבַּיִת לְבֵית דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת (עג) הֲרֵי הֵם אֲסוּרִים לְהוֹצִיא (עד) מִבֵּית לְבֵית דֶּרֶךְ פְּתָחִים, מִפְּנֵי הָאֵינוֹ יְהוּדִי, עַד שֶׁיַּשְׂכִּיר. הַגָּה: סְפִינָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יִשְׂרָאֵלִים רַבִּים (עה) * וְיֵשׁ לָהֶם בָּתִּים מְיֻחָדִים, צְרִיכִים לְעָרֵב וְלִשְׁכֹּר רְשׁוּת (עו) מִן הָאֵינוֹ יְהוּדִי בַּעַל הַסְּפִינָה (עז) אוֹ * לְהַבְלִיעוֹ בְּשָׂכָר הַסְּפִינָה (בית יוסף (ד"ה כתב בשבולי לקט) (סי' קיח)), וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שס"ו סָעִיף ב':

ד התוספות (ד"ה מבור) והרא"ש שם (פ"ו סי' כא) בשם ר"י. ה לרש"י שם (ד"ה א"ר). ו הרמב"ם בפרק ב' (הט"ו) מהלכות ערובין כפי פרושו במימרא דלעיל, וכתב הרב המגיד אף, על פי שיש לאחרונים בזה שטה אחרת דינו של רבנו אמת ופרושו נראה.

בְּאֵר הַיטֵב

כ (יג) שֶׁיִּשְׂרָאֵל. חָצֵר שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי כִּדְיֵרַת בְּהֵמָה, וּמֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל הַדָּר שָׁם לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא, וְאִם נִתְאַכְסְנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֵינוֹ אוֹסֵר בַּעַל הַבַּיִת עַל הָאוֹרְחִים וְלֹא הָאוֹרְחִים עַל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פְּתוּחַ לְחָצֵר זֶה, אִם כֵּן הֲרֵי יֵשׁ כָּאן שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם, וְהַדִּין פָּשׁוּט דִּצְרִיכִין לִשְׂכֹּר הָרְשׁוּת וְאַחַר כָּךְ לַעֲרֹב בֵּינֵיהֶם, רַק הָכָא דְּבֵית אֶחָד אֵינוֹ שַׁיָּךְ לָכָאן, שֶׁהֲרֵי פִּתְחוֹ לְצַד אַחֵר, וְאִם כֵּן לֹא נִשְׁאַר כָּאן רַק יִשְׂרָאֵל אֶחָד בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם, וְאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם תִּקּוּן לְטַלְטֵל בָּחָצֵר. וְאִשְׁתְּמִעִינַן הָכָא שֶׁיִּשְׂרָאֵל הַשֵּׁנִי אָסוּר לְטַלְטֵל דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל זֶה וּמִשָּׁם לְחָצֵר אֲפִלּוּ אִם נִתְעָרְבוּ עַל יְדֵי חַלּוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם. וְאַף עַל גַּב דְּמִשּׁוּם יִשְׂרָאֵל זֶה שֶׁמְּטַלְטֵל גַּם כֵּן דֶּרֶךְ בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא מִקָּרֵי (סו) שְׁנַיִם בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם לָאֲסֹר, דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה רַק כְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם מְטַלְטְלִים דֶּרֶךְ פְּתָחִם לָחָצֵר, אֲפִלּוּ הָכִי גָּזְרוּ בָּזֶה מִשּׁוּם אַחֵר, דְּאִם יְהֵא מֻתָּר יִשְׂרָאֵל פִּלּוֹנִי לְטַלְטֵל דֶּרֶךְ בֵּיתוֹ שֶׁל זֶה לָחָצֵר, יִסְמֹךְ הַיִּשְׂרְאֵלִי עַל זֶה וְיָדוּר עִם עַכּוּ"ם, דְּלֹא מִסְתָּפֵי משׁוּם שֶׁהוּא יָחִיד שֶׁהֲרֵי עוֹד יִשְׂרָאֵל אַחֵר מָצוּי כָּאן, וְיִלְמַד מִמַּעֲשָׂיו שֶׁל עַכּוּ"ם: (סח) **אֲבָל אִם וְכוּ' מֻתָּר.** דַּאֲפִלּוּ בְּלֹא עֵרוּב לֹא מִסְתָּפֵי יִשְׂרָאֵל לָדוּר כָּאן יְחִידִי. שֶׁהֲרֵי הַיִּשְׂרְאֵלִי מָצוּי תָּדִיר כָּאן דֶּרֶךְ פְּתָחוֹ. וּלְהָכִי לֹא גָּזְרוּ בָּזֶה שֶׁלֹּא יְהֵנֵּי עֵרוּבוֹ: (סט) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר. א[ו]יֵשׁ לְהַחְמִיר (סו) כְּדַעָה זוֹ, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה כדי): כ (ע) **שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעַכּוּ"ם שְׁרוּיִין בָּהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וּפְתָחֶיהָן שֶׁל בָּתֵּי יִשְׂרְאֵלִים (סם) פְּתוּחִים לָחָצֵר: (עא) **עֵרוּב דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, עַל יְדֵי חַלּוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם חַל הָעֵרוּב שֶׁעָשׂוּ. וְכָל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ פְּתָחִים בֵּינֵיהֶם: (עב) **לְהוֹצִיא וְכוּ' דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת.** וְהוּא הַדִּין דֶּרֶךְ (סם) פְּתָחִים אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם: (עג) **הֲרֵי הֵם אֲסוּרִים.** דְּסַלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא כֵּיוָן שֶׁעֵרְבוּ יַחַד דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת אוֹ פְּתָחִים שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם (ע) יֶחְשְׁבוּ כְּבַעַל הַבַּיִת אֶחָד הַדָּר בְּחָצֵר שֶׁל עַכּוּ"ם, וְאֵין אוֹסֵר עָלָיו לְהוֹצִיא מִבַּיִת לְבַיִת אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ אֲוִיר הֶחָצֵר, קָא מַשְׁמַע לָן: (עד) **מִבַּיִת לְבַיִת דֶּרֶךְ פְּתָחִים.** אֲוִיר הֶחָצֵר, דְּאִלּוּ דֶּרֶךְ פֶּתַח שֶׁיֵּשׁ בֵּין בַּיִת לְבַיִת, מַתָּר עַל יְדֵי עֵרוּב שֶׁעָשׂוּ לְכָלֵי עַלְמָא [הַגָּהָ"א (ד"ה דרך חלונות)]: (עה) **וְיֵשׁ לָהֶם בָּתִּים מְיֻחָדִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים אוֹ יוֹתֵר שֶׁלְּכָל אֶחָד מֵהֶם חֶדֶר מְיֻחָד לַאֲכִילָה, (פמ) דְּאִם הָיוּ אוֹכְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד אֲפִלּוּ כַּמָּה וְכַמָּה כְּחַד חֲשִׁיב וְאֵינוֹ אָסוּר: (עו) **מִן הָעַכּוּ"ם בַּעַל הַסְּפִינָה.** וּכְמוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בָּתִּים מְיֻחָדִים וְחָצֵר מְשֻׁתֶּפֶת לְכֻלָּם שֶׁצְּרִיכִין לַעֲרֹב וְלִשְׂכֹּר. וּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אם נשאר) דְּלֹא מְהַנֵּי בְּמַה שֶׁשּׂוֹכְרִים מִבַּעַל הַסְּפִינָה אֶלָּא אִם שׂוֹכְרִין מִמֶּנּוּ קֹדֶם שֶׁחֵלֶק הַמְּקוֹמוֹת לְכָל אֶחָד מִן הָעַכּוּ"ם, דַּעֲדַיִן רְשׁוּת הַסְּפִינָה שַׁיָּךְ לוֹ לְבַד וְיִכְלֹת בְּיָדוֹ לְהַשְׂכִּיר, אֲבָל לְאַחַר שֶׁחֵלֶק הַמְּקוֹמוֹת לְשָׂאר שׂוֹכְרִים, לֹא מְהַנֵּי בְּמַה שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ, אֶלָּא צְרִיכִים לִשְׂכֹּר מִכָּל עַכּוּ"ם וְעַכּוּ"ם, אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְבַעַל הַסְּפִינָה לְהַנִּיחַ כֵּלָיו בְּכָל מָקוֹם דְּאָז אַדַּעְתָּא דְּהַאי מְהַנֵּי בְּלִבָּד: (עז) **אוֹ לְהַבְלִיעוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דַּאֲפִלּוּ לֹא שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ אֲחַר כָּךְ, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁשָּׂכְרוּ מְקוֹמָם (עח) פֵּרְשׁוּ לוֹ שֶׁבִּשְׂכִירוּת זֶה שׂוֹכְרִים מִמֶּנּוּ גַּם כֵּן

בַּאוּר הַלָּכָה

וְהַמְּאוֹר (יט:) וְהָרַאֲבַ"ד (מובא בְּחִדּוּשֵׁי רַשְׁבָּ"א (סה: ד"ה אמר ליה)) לְהַחְמִיר בָּזֶה אַף לְדִידָן, וְכֵן נוֹטֶה שָׁם דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו, וּבְסִדּוּרוֹ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי' ג) גַּם כֵּן כָּתַב שֶׁלְּדָעָה זוֹ הַדַּעַת נוֹטָה, וְכֵן הֶרְיטְבָ"א (סה: ד"ה א"ל) נוֹטֶה לְדָעָה זוֹ עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הִסְכִּים הָרַב הַמַּגִּיד (פרק ב' מה"א), וְגַם בְּדַעַת הָרִי"ף (יט:) וְהָרַא"ש (פ"ו סי' כא) אֵינוֹ בָּרוּר, וְאִפְשָׁר שֶׁגַּם הֵם סוֹבְרִים כֵּן [וּמַה שֶׁהִשְׁמִיטוּ דִּין זֶה מִשּׁוּם דְּסָמְכוּ עַל הָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּסוֹף פִּרְקִין (עה:), וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמַלְחֶמֶת לְהָרַמְבָּ"ן (כג:)], וְגַם הַשּׁוּר הְּעָתִּיק כֵּן לְהַלָּכָה, וְעַל כֵּן קָשֶׁה לְהָקֵל בָּזֶה:

יט * כְּדֵי לְהוֹצִיא כֵּלָיו דֶּרֶךְ וְכוּ' לָחָצֵר. מִשְׁמַע דְּדַוְקָא לְעִנְיַן זֶה לֹא מְהַנֵּי עֵרוּבוֹ, הָא לְעִנְיַן לְטַלְטֵל מִבֵּיתוֹ לְבֵית חֲבֵרוֹ שַׁפִּיר מְהַנֵּי. וְכֵן בְּדִין, שֶׁהֲרֵי כָּל הַחֶשֶׁשׁ הוּא שֶׁמָּא יִסְמֹךְ הַיִּשְׂרְאֵלִי עַל זֶה וְיָדוּר בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם, וְלֹא שַׁיָּךְ זֶה רַק אִם יֵהֵא מֻתָּר לְטַלְטֵל בָּחָצֵר וְיִהְיֶה מָצוּי בָּחָצֵר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם לֹא יֵהֵא שָׁרִי לְטַלְטוֹלֵי רַק בְּבֵית גַּם הַשְׁתָּא מִסְתָּפֵי יִשְׂרָאֵל לָדוּר, שֶׁהֲרֵי בָּחָצֵר הוּא יָחִיד תָּמִיד בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם. **וְכֵן פְּסַק הָרַשְׁבָּ"א** בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) לְהָדְיָא, וְכֵן מַשְׁמַע מֵרַשְׁ"י (עה:) דְּבִּוּר הַמַּתְחִיל אָסוּר לַעֲשׂוֹת, **אֲבָל מַרְיטְבָ"א** (עד: ד"ה היינו טעמיה) **מוּכָח דִּכְכָל גְּוָנֵי גְּזוּר** וַאֲפִלּוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ אָסוּר לְטַלְטֵל דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז) מִסְּבָרָא דְּנַפְשֵׁיהּ, ב[ו]**וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא. וְדַע עוֹד, דְּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ מִבְּאֹר לְהָדְיָא דְּעַל כָּל פָּנִים אִם יִשְׁכְּרוּ שְׁנֵיהֶם הָרְשׁוּת מִן הָעַכּוּ"ם וְיֵעָרְבוּ בֵּינֵיהֶם שָׁרֵי לְטַלְטוֹלֵי בְּכָל גַּוָנֵי,** בֵּין מִבַּיִת לְבַיִת בֵּין לְחָצֵר, דְּעַל כָּל פָּנִים לֹא הֶחְמִירוּ בָּזֶה יוֹתֵר מִבְּאֹם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים דָּרִים עִם עַכּוּ"ם, דְּלֹא הִצְרִיכוּ אֶלָּא שְׂכִירוּת, וְלֹא הֶחְמִירוּ שֶׁלֹּא יוֹצִיא אֲפִלּוּ שְׂכִירוּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְדוּר בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּבוּר הַמַּתְחִיל מֻבְרֶה לְחַד תְּרוּצָא שָׁם [וַהֵינוּ מַמָּה שֶׁכָּתְבוּ וְאַף עַל גַּב דְּעַכּוּ"ם אוֹסֵר עֲלֵיהֶם יְכוֹלִין לְהַשְׂכִּיר] מוּכָח דְּהַשְׁתָּא דְּנָזְרוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת סִיּוּעַ לְיָחִיד הַדָּר בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם, אֲפִלּוּ בְּשָׂכִירוּת נָמֵי אָסוּר, וְכֵן כָּתַב הֶרְיטְבָ"א שָׁם בְּחַד תְּרוּצָא. אֲכָל בְּסֵפֶר בְּאוֹן יַעֲקֹב (עד: ד"ה השתא) הִסְכִּים מִסְּבָרָא לְהַתִּיר בְּשָׂכִירוּת:

כ * וְיֵשׁ לָהֶם בָּתִּים מְיֻחָדִים וְכוּ'. עַיֵּן בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְהָרַשְׁבָּ"א דַּף כ"ה עַמּוּד ד' (שער ד סי' ח) שֶׁהֵבִיא גַּם כֵּן דִּין זֶה וּמְפַנֵּי הִצְרִיךְ בַּעַל אֹרְחוֹת חַיִּים (הל' שבת אות תכט), הֲבִיאוֹ בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אם נשאר). אֲכָל מִשְׁמַע שָׁם מִדִּבְרָיו דְּאִם הַמְּחִיצוֹת אֵינָן קְבוּעוֹת, אֲפִלּוּ דְּלֹא מִקְּרֵי מְחִיצוֹת, וּכְדָרִים בְּחַד בַּיִת דְּמֵי שֶׁאֵינָם צְרִיכִין לְעָרֵב, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: וְאִפְשָׁר שֶׁמְּחִיצוֹת שֶׁעוֹשִׂין בִּסְפִינָה אֵינָן מְחִיצוֹת, שֶׁאֵינָן אֶלָּא לְשָׁעָה לֶאֱכֹל שָׁם בְּצִנְיעוּת, וְכָל מְחִיצָה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא לְשָׁעָה לְצְנִיעוּת אֵינָהּ מְחִיצָה, וְצָרִיךְ לְהַתְיַשֵּׁב בְּדָבָר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּפְשׁוּט דְּהֵיכִי שֶׁיֵּשׁ בָּתִּים בְּנֵיִים לְעוֹלָם דִּלְיבָּא לְהִסְתַּפֵּק כְּלָל לְהַתִּיר. וְדַע דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין הַיִּשְׂרְאֵלִים נוֹסְעִים בַּסְּפִינָה לְמֶשֶׁךְ יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם, גַּם כֵּן צְרִיכִין לַעֲרֹב וְלִשְׂכֹּר, וְלֹיבָּא לְפָטְרָם מִטַּעַם דְּאֵינָם אֶלָּא אוֹרְחִים וּכְהַהִיא דְּסוֹף סִימָן ש"ע** (ס"ח), **דְּלֹא אָמְרִינַן כֵּן בְּשֻׁבָּלֵם אוֹרְחִים,** וּכְמוֹ בִּסְפִינָה דְּכָל אֲנָשֶׁיהָ אוֹרְחִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם הָרַמְ"א בְּהַגָּ"ה, וְאַף דְּאֵיכָּא הָעַכּוּ"ם בַּעַל הַסְּפִינָה גַּם כֵּן עִמָּהֶם, אַף עַל פִּי כֵן אֵין נִטְפָּלִים לוֹ וּכְמוֹ שֶׁהִכְרַעְנוּ שָׁם בְּסוֹף סִימָן ש"ע, עַיֵּן שָׁם בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק לז),

אֲבָל אִם בַּעַל הַסְּפִינָה יִשְׂרְאֵל, נִטְפָּלִים לוֹ, וְאֵינָם אֶלָּא כְּאוֹרְחִים עַד שְׁלֹשִׁים:

* **לְהַבְלִיעוֹ.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז) וּבַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (ס"ק לב) **שֶׁתַּמְהוּ דִּלְא נִזְכַּר**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לִשְׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת, וְכֵן הֶרְיטְבָ"א שָׁם (ד"ה טעמיה דרבה), **וְצָרִיךְ עִיּוּן:** כ (סח) פָּשׁוּט, וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז): (סט) פָּשׁוּט: (ע) פּוֹסְקִים בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הָרַמְבָּ"ם (פרק ב' הט"ו): (עא) מִפֹּרָשׁ בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ דַּף כ"ה עַמּוּד ב' (שער ד סי' ח): (עב) כֵּן מְבֹאָר בְּשֻׁבָּלֵי לֶקֶט (סי' קיא) וּמוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב בשבולי), וְכֵן כָּתַב הַגְּהָ"ז (סכ"ג), וְדִבְרֵי דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר בְּזֶה (ס"ק לז) אֵינָם מוּבָנִים, וּמִדִּבְרֵי הַגְּהָ"א (ד"ה אז) אֵין הָכְרַע לְפָרוּשׁוֹ:

ליקוטי דברי הרב: **א]** ובשו"ע הרב (סכ"א) הכריע כדעה הראשונה לקולא [שאם יש פתח ביניהם מותר]. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"כ) כתב: לפי שאסור לעשות סיוע ליחיד שידור עם נכרי שלא ילמד ממעשיו, לפיכך אמרו שלא יערב זה עמו ולא ישתמש עמו בחצרו כדי שיהיה יחידי בחצרו וכו'. ומשמע קצת שלהשתמש בביתו מותר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפג שפד

שפג כְּשֶׁאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בַּבַּיִת אֵינוֹ מְעַכֵּב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַבָּא (א) עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים (ב) וְאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּבֵיתוֹ, אֵינוֹ אוֹסֵר (ג) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א (ס״ל)), וְיָעֲרְבוּ וְיִהְיוּ מֻתָּרִים. בָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, (ד) אוֹסֵר (ה) וְהָעֵרוּב בָּטֵל. וּמֵיהוּ (ו) יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ יְבַטֵּל הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ (ז) וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר. (ח) * וְכָל שֶׁכֵּן אִם (ט) מֵת הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּשַׁבָּת שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר:

שפד אֵינוֹ יְהוּדִי אַכְסְנַאי אִם מְעַכֵּב. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַנִּכְנָס (א) לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת, אִם נִכְנַס (ב) שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת אֵינוֹ אוֹסֵר לְעוֹלָם, וְאִם (ג) נִכְנַס

א מַעֲבָדָא דְּרַב חֲנִינָא בַּר יוֹסֵף וְכוּ׳ בְּהֲהוּא פִּנְדָּק כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם בְּפִסְחָאוֹת שֶׁלָּפָנֵינוּ עֲרוּבִין ס״ה (ע״ב), הָרִי״ף (כ.) וְהָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (הי״ג).

א יְרוּשַׁלְמִי (פ״ו ה״ב), כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא״שׁ אַשְׁתְּנִיתִין דְּאַנְשֵׁי חֶצֵר וְכוּ׳ ס״ט (ע״ב) (תוס׳ ד״ה ושלהם, ורא״ש פ״ו סי׳ טו).

בַּאֵר הֵיטֵב

בַּעַל הַבַּיִת. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב המרדכי בריש), טַ״ז (ס״ק יט):

א (ס) **מֵת.** וְהֵינוּ שֶׁלֹּא שָׁכְרוּ מִמֶּנּוּ תְּחִלָּה רַק הָיוּ אֲסוּרִים, וּבְמִיתַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נַעֲשָׂה הַתֵּר עַל יְדֵי שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ קֹדֶם שַׁבָּת וְהָיָה לָהֶם עֲרוּב רַק שֶׁבְּשַׁבָּת שָׁמַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נֶאֱסָר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף ז׳ סָעִיף קָטָן ו׳, שׁוֹכְרוֹ מִן הַיּוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת הַהוּא וְאֵין צָרִיךְ אַחַר כָּךְ בְּטוּל רְשׁוּת יְדֵי בְּעָרוּב שֶׁעָשׂוּ תְּחִלָּה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּחוֹל. ט״ז (סק״ב), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּמִשְׁמַע מִתּוֹסְפוֹת דַּף ס״ו עַמּוּד א׳ דַּאֲפִלּוּ הָיָה הָאֵינוֹ יְהוּדִי כְּאן מֵאֶתְמוֹל וְשָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ וּמֵת בְּשַׁבָּת בְּטֵל הָעָרוּב וּצְרִיכִים לְבַטֵּל, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן שפ״ב סָעִיף קָטָן ו׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

כֵּן בְּשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט מִקּוֹר הַאי דִּינָא, וּבָאֶמֶת לֹא הָיָה לִפְנֵיהֶם רַק שֶׁבְּלֵי לֶקֶט הַקָּצָר, וּבְשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט הַשָּׁלֵם שֶׁיָּצָא בְּיָמֵינוּ לְאוֹר, מְפֹרָשׁ כְּכָל דִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף וְהָרַמְ״א, עַיֵּן שָׁם בְּעִנְיַן שַׁבָּת סִימָן קי״א:

א * **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּקָאֵי אַעֲרֵבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן וְכוּ׳, כֵּן פֵּרֵשׁ הַנָּהָר שָׁלוֹם (סק״א). וְעַיֵּן שָׁם דִּבְהָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן **וְלֹא הָיָה רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיר מִבְּעוֹד יוֹם עַד שֶׁחָשְׁכָה וְהִשְׁכִּיר אַחַר כָּךְ אוֹ מֵת, פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ בְּטוּל.** וּמְצֻדָּד שָׁם דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַאֲבַ״ד הַחוֹלֵק עַל הָרַשְׁבָּ״א (סה: ד״ה ואתא) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ, דְּחֵל הָעֲרוּב עַד שֶׁבָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁלֹּא חָל בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּלָל. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר דְּגַם הוּא מַסְפִּים בְּעִקַּר הַדִּין לְדִבְרֵיהוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְשׁוּתוֹ, מְהַנֵּי, וּדְמֵי שְׁכִירוּת הַמָּקוֹם עוֹלִים גַּם לִשְׁכִירוּת הָרְשׁוּת:

א (א) **עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים.** בְּחָצֵר אֶחָד: (ב) **וְאֵין הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ.** שֶׁהֲלָךְ קֹדֶם הַשַּׁבָּת הוּא (ס) וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ לְעִיר אַחֶרֶת: (ג) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם נִתְבָּאֵר לְדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּדַוְקָא כְּשֶׁהֲלָךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא בְּשַׁבָּת, א] וּלְדַעָה שְׁנִיָּה אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם אֵינוֹ אוֹסֵר: (ד) **אוֹסֵר.** וְלֹא אָמְרִינַן דִּכְיָון שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת. (ג) וַאֲפִלּוּ אִם הָלַךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִמַּהֲלַךְ יוֹם, כֵּיוָן שֶׁבָּא אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, (ג) אִגְלָאֵי מִלְּתָא לְמַפְרַע דְּיָצָא מִשָּׁם בַּחֹל, וּבְכִנְיַסַת הַשַּׁבָּת הָיָה בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם וְהָיָה עוֹמֵד לָבוֹא בְּשַׁבָּת, וּלְכָךְ לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר הוֹאִיל וְהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ד) הָיָה עוֹמֵד לְהִיוֹת נֶאֱסָר אַחַר כָּךְ: (ה) **וְהָעֲרוּב בָּטֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַחַר כָּךְ דַּאֲפִלּוּ אִם יִשְׁכֹּרוּ מִן הָעַכּוּ״ם לֹא יְהֵא יָכוֹל לְטַלְטֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְבַטְּלוּ הָרְשׁוּת אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, מִשּׁוּם (ס) דְּהָעֲרוּב נִתְבַּטֵּל תֵּכֶף בְּבוֹא הָעַכּוּ״ם לְבֵיתוֹ: (ו) **יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ.** וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְמִקָּח וּמִמְכָּר, (ו) מִשּׁוּם דְּאֵין זֶה אֶלָּא לְהַתִּיר טְלִטּוּל: (ז) **וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, הָאִישׁ שֶׁבִּטְּלוּ לוֹ אֶת הָרְשׁוּת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַמְבַטֵּל בְּוַדַּאי אִסּוּר, אִם לֹא שֶׁחָזַר הַשֵּׁנִי וּבִטֵּל לָרִאשׁוֹן דְּאָז מֻתָּר מֵאֶתְמוֹל. כַּנַּ״ל בְּסוֹף סִימָן שפ״א (ס״ז): (ח) **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ו) שֶׁעֵרְבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן, וּבָא בְּשַׁבָּת וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם, דְּוַדַּאי מֵהֲנֵי בְּטוּל לְחוּד מִקַּל וָחֹמֶר, דְּכֵיוָן דְּגַם הֵיכָא דְּצָרִיךְ שְׁכִירוּת וּבְטוּל מֵהֲנֵי אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, וְכָל שֶׁכֵּן בְּטוּל לְחוּדָא [וְהוּא הַדִּין (פ) אִם לֹא עֵרְבוּ כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם מִפְּנֵי הָעַכּוּ״ם שֶׁהוּא אוֹסֵר עֲלֵיהֶן, וּמֵת בְּשַׁבָּת, דִּמְבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְשָׁרִי]. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא שָׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְגַם עֵרְבוּ, וּמֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹרְשִׁים לֹא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, אַף שָׁעֲדַיִן (ט) לֹא שָׂכְרוּ מִן הַיּוֹרֵשׁ, דְּכֵיוָן שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת:

א (א) **לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא נִכְנַס לְשָׁם לִקְבַּע שָׁם דִּירָתוֹ, אֶלָּא לְפִי שָׁעָה לְהִתְאַכְסֵן שָׁם: (ב) **שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת.** (פ) לָאו דַּוְקָא, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא נִכְנַס בִּרְשׁוּת: (ג) **נִכְנַס בִּרְשׁוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ס) שֶׁהִשְׁאִילוֹ אוֹ הִשְׂכִּירוֹ חֶדֶר מֵיָּחִיד לְהִתְאַכְסֵן שָׁם. ב] כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) הַגְּרַ״ז (ס״א), וּפְשׁוּט: (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) חֲמַד מֹשֶׁה (סי׳ שעד סק״א) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) לְשׁוֹן הָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, **וְכָל שֶׁכֵּן לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם** (פ״ד הי״ג ע״ין מ״מ) **דְּסָבַר דִּבְעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּדֶרֶךְ מֵהֲלַךְ יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, אִם כֵּן הֵכָא כֵּיוָן דְּאִגְלָאֵי מִלְּתָא שֶׁהָיָה תּוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם, אִם כֵּן הַהַתֵּר הָיָה מִתְּחִלָּה עַקָּר בָּטְעוּת:** (ס) **וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת שֶׁעֵרְבוּ פַּעַם אַחַת לִשְׁנָה עַל יְדֵי פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחוֹל וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת דְּפָסַק לְעֵיל בְּסִימָן שע״ד** (ס״א) **שֶׁהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, דְּשָׁאנֵי הָתָם שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁעֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת לְשָׁנָה לֹא הָיָה הַפֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם עוֹמֵד אֶז לְסִתְּם בְּשָׁנָה זוֹ וּלְהִתְבַּטֵּל עֲרוּבוֹ, וְאִם כֵּן הָיָה תְּחִלַּת הָעֵרוּב בְּהֶכְשֵׁךְ לְכָל יְמֵי הַשָּׁנָה וּלְכָךְ אָמְרִינַן דְּחוֹזֵר הָעֵרוּב לְקַדְמוּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁכֵּיוָן שֶׁבָּא הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת אִם כֵּן מִתְּחִלָּה כְּשֶׁנַּעֲשָׂה הָעֵרוּב לֹא הָיָה עוֹמֵד לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא הָעַכּוּ״ם יִתְבַּטֵּל** [קְרֵבָן נְתַנְאֵל (שם סק״ל) חֲמַד מֹשֶׁה (שם) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וְהַגְּרַ״ז (ס״ב). וּמִיַּשְׁבִים בָּזֶה קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן א׳, וְכֵן כְּהָאי גַּוְנָא מְתֻרָצִים עַל מַה שֶּׁהִקְשָׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשְּׁתֵּי קְפָנִיוֹת. וּבָאֶמֶת מִכְּרָח לְתָרֵץ כֵּן שֶׁלֹּא יִסְתְּרוּ שְׁנֵי הַדִּינִים אֲהָדָדֵי, דִּשְׁנֵיהֶם הוּכְאוּ בְּסִפֵּר אוֹר זָרוּעַ (סי׳ קסח) בְּשֵׁם הָר״י בַּר שְׁמוּאֵל בַּעַל הַתּוֹסָפוֹת עַיֵּן שָׁם]: (ו) אַחֲרוֹנִים: (ז) כֵּן מַשְׁמַע מִנְּהַר שָׁלוֹם (סק״א) שֶׁהוּא מְפָרָשׁ כֵּן דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. **וְלֹא דָמֵי לְמַת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת וְאוֹתוֹ הַיִּשְׂרָאֵל לֹא נָתַן חֵלֶק בָּעֵרוּב בְּנֵי הֶחָצֵר וְאַף עַל פִּי כֵן עֵרוּבָן קַיָּם, אַף דִּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה חַי לֹא הָיָה עֵרוּבָן מוֹעִיל לִכְלוּם וַאֲפִלּוּ הָכִי מִכֵּיוָן שֶׁמַּת מוֹעִיל, שְׁאנֵי הָתָם דַּחֲזוּ בַּלְּהוּ לְעֵרוּבֵי מֵאֶתְמוֹל אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח,** לְפִיכָךְ עַכְשָׁו שֶׁמַּת נִתְבַּטֵּל רְשׁוּתוֹ וּמוֹעִיל עֵרוּבָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעַכּוּ״ם דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה בְּבֵיתוֹ מֵאֶתְמוֹל לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְעָרֵב עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ: (ס) פְּרִישָׁה (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ה) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה), וְכַנִּרְאֶה שֶׁהַסְּכִים עִמּוֹ הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ב) ג] דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ב):

א (פ) שֶׁהֲרֵי אֲפִלּוּ בְּנִכְנַס סְתָמָא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׁאַל אוֹ שָׂכַר מִמֶּנּוּ מָקוֹם שֶׁלֹּא יָכוֹל לְסַלְּקוֹ בְּכָל שָׁעָה, אֵינוֹ אוֹסֵר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּיהּ (בה״ל ד״ה אינו). וְכֵן בְּתוֹסְפוֹת (ד״ה ושלהם) וּבְרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ טו) עֲרוּבִין דַּף ס״ט עַמּוּד ב׳ אִיתָא בִּלְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי דְּלֹא עֵילִין בִּרְשׁוּת, וְעַיֵּן בְּעֵצִי אַלְמֻגִּים (סק״ג): (ג) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סוֹף סִימָן ש״ע (ס״ה) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אינו אוסר) בְּשֵׁם הַגְּרַ״א:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וכן פסק בשו״ע הגר״ב (ס״א) וכדעת הרמ״א שם. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ג) פסק כדעת הט״ז. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״א) פסק כהמג״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah